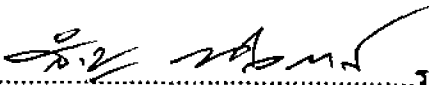

สาเหตุและวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

อรพินท์ ม่วงเขียว

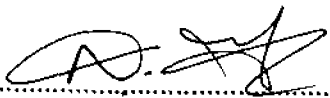
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา 2549
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีอนุมัติวิทยานิพนธ์ เรื่อง สาเหตุและวิธีการแก้ปัญหา
ความขัดแย้งในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี เสนอโดย
นางสาวอรพินท์ ม่วงเขียว เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สำราญ พงษ์ไธมาส)
วันที่ 20 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2550

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พุฒคำ)

..... กรรมการ
(นางสมพร มนัสตรง)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.วินัย ดิศสงค์)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	สาเหตุและวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พุฒคำ นางสมพร มนัสตรง
ชื่อนักศึกษา	อรพินท์ ม่วงเขียว
สาขา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสาเหตุของความขัดแย้งในสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี 2) ศึกษาวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี 3) เพื่อเปรียบเทียบสาเหตุของความขัดแย้งในสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามอายุ ประสบการณ์ในตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน 4) เพื่อเปรียบเทียบวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตาม อายุ ประสบการณ์ในตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรีจำนวน 126 คน และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรีจำนวน 191 คน แบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) สถิติทดสอบที(t-test) สถิติทดสอบเอฟ(F-test) การทดสอบรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe's method) และสถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สาเหตุความขัดแย้งในสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ที่มีอายุต่างกัน วุฒิการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้สาเหตุของปัญหาความขัดแย้งในสถานศึกษาในภาพรวมและด้านตัวแปรส่วนบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. สาเหตุความขัดแย้งในสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีการรับรู้สาเหตุของปัญหาความขัดแย้งในสถานศึกษาทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. สาเหตุความขัดแย้งในสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรีที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีการรับรู้สาเหตุของปัญหาความขัดแย้งในสถานศึกษาทั้งในภาพรวม และด้านการสื่อสาร ด้านโครงสร้างขององค์การ ด้านตัวแปรส่วนบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ที่มีอายุ และประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน รับรู้วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

5. วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน รับรู้วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวม ด้านโครงสร้างขององค์การ และด้านตัวแปรส่วนบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน รับรู้วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม และด้านโครงสร้างขององค์การ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Thesis Title Causes of Conflict and Conflict Resolution in Schools under Sing Buri Educational Service Area Office.

Thesis Advisors Asst. Prof. Dr. Surapon Puthkum
Ms. Somporn Manattrong

Name Orrapin Mangkhiaw

Concentration Educational Administration

Academic Year 2006

ABSTRACT

This research aims to 1) study causes of conflict in schools perceived by school administrators and teachers under Sing Buri Educational Service Area Office, 2) study conflict resolution by school administrators as perceived by school administrators and teachers under Sing Buri Educational Service Area Office, 3) compare causes of conflict in schools perceived by school administrators and teachers under the Office mentioned above classified by age, career experience, educational qualification, and school size, and 4) compare conflict resolution by school administrators as perceived by school administrators and teachers under the Office mentioned above classified by age, career experience, educational qualification, and school size. The samples used consist of 126 school administrators and 191 teachers under the Office mentioned above. A questionnaire constructed by the researcher with a reliability value of 0.89 is a checklist and rating scale. The data was analyzed by a package program to calculate percentage, mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.), t-test, F-test, Scheffe's method, and Chi-square test.

The findings indicated that:

1. causes of conflict in schools perceived by school administrators and teachers of different age and educational level under Sing Buri Educational Service Area Office, overall and by personal variables, differed significantly at a level of .05.
2. causes of conflict in schools perceived by school administrators and teachers with different career experience under Sing Buri Educational Service Area Office, overall and by each individual aspect had no difference.
3. causes of conflict in schools perceived by school administrators and teachers of different school size under Sing Buri Educational Service Area Office,

overall, by communication aspect, by organizational structure and by personal variables, differed significantly at a level of .05.

4. conflict resolution of school administrators as perceived by school administrators and teachers of different age and career experience under the Office mentioned above overall had no difference.

5. conflict resolution of school administrators as perceived by school administrators and teachers with different educational levels under the Office mentioned above, overall, by organizational structure, and by personal variables differed significantly at a level of .05.

6. conflict resolution of school administrators as perceived by school administrators and teachers of different school size under the Office mentioned above, overall and by organizational aspect, differed significantly at a level of .05.

ประกาศคุณูปการ

วิทยาลัยนพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดีโดยได้รับการอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่านโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พุฒคำ ประธานกรรมการควบคุมวิทยาลัยนพนธ์ ผู้อำนวยการสมพร มั่นตรง กรรมการควบคุมวิทยาลัยนพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบเค้าโครงวิทยาลัยนพนธ์และกรรมการสอบวิทยาลัยนพนธ์ทุกท่าน ประกอบด้วย ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า ผู้อำนวยการ ดร.วินัย ดิสงส์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวริย์ ศิริโกคาภิรมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วินัย สมมิตร ว่าที่ร้อยตรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ สุขเคหา และอาจารย์ธวัชวรรณ หงษ์นาค ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำวิทยาลัยนพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วินัย สมมิตร ผู้อำนวยการโสมณวิษณุ อินทร์ประยงค์ อาจารย์ปัญญา บุรีเรือง อาจารย์จินตนา จันทพงษ์ และคุณระพีพรรณ รุจิรเศรษฐ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

ขอขอบพระคุณท่านผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี สำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณครอบครัว คณาจารย์ผู้สอนทุกท่าน และเพื่อนนักศึกษาทุกคนที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจโดยตลอด

อรพินท์ ม่วงเขียว

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
สมมติฐานการวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
สาเหตุและการแก้ปัญหา.....	11
ความหมายของสาเหตุ.....	11
ความหมายของการแก้ปัญหา.....	11
บรรยากาศในสถานศึกษา.....	12
ความหมายของบรรยากาศ.....	12
ความสำคัญของบรรยากาศ.....	14
บทบาทของผู้หน้าที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศ.....	15
ความขัดแย้ง.....	18
ความหมายของความขัดแย้ง.....	18
แนวคิดของความขัดแย้ง.....	20
สาเหตุของความขัดแย้ง.....	23
สาเหตุความขัดแย้งตามแนวคิดของโรบินส์ (Robbins).....	30
การสื่อสาร.....	30
โครงสร้างขององค์การ.....	32
ตัวแปรส่วนบุคคล.....	35
การแก้ปัญหาความขัดแย้ง.....	36
ความหมายของการแก้ปัญหาความขัดแย้ง.....	36
ความสำคัญของการแก้ปัญหาความขัดแย้ง.....	37
แนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาความขัดแย้ง.....	38

บทที่ 2 (ต่อ)	หน้า
วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งตามแนวคิดของฟิลเลย์ (Filley).....	48
วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งแบบแพ้ – ชนะ.....	48
วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งแบบแพ้ – แพ้.....	52
วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งแบบชนะ – ชนะ.....	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
งานวิจัยในประเทศ.....	57
งานวิจัยต่างประเทศ.....	61
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	63
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	64
การสร้างและหาคุนภาพเครื่องมือ.....	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
สถิติในการวิจัย.....	67
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	92
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	92
สมมติฐานการวิจัย.....	92
วิธีดำเนินการวิจัย.....	92
สรุปผลการวิจัย.....	95
อภิปรายผล.....	98
ข้อเสนอแนะ.....	102
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	102
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	102

	หน้า
บรรณานุกรม.....	103
ภาคผนวก.....	112
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	113
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือ.....	120
ภาคผนวก ค รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	128
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	130

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	64
ตาราง 2 ความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพทั่วไป.....	71
ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการเกิดความขัดแย้งในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จากสาเหตุของความขัดแย้งด้าน การสื่อสาร.....	73
ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการเกิดความขัดแย้งในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี จากสาเหตุของความ ขัดแย้งด้านโครงสร้างขององค์การ.....	75
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการเกิดความขัดแย้งในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี จากสาเหตุของความ ขัดแย้งด้านตัวแปรส่วนบุคคล.....	76
ตาราง 6 สรุประดับการเกิดความขัดแย้งในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสิงห์บุรี.....	77
ตาราง 7 ความถี่ และร้อยละของวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จากสาเหตุของความขัดแย้ง ด้านการสื่อสาร.....	78
ตาราง 8 ความถี่ และร้อยละของวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จากสาเหตุของความขัดแย้ง ด้านโครงสร้างขององค์การ.....	79
ตาราง 9 ความถี่ และร้อยละของวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จากสาเหตุของความขัดแย้ง ด้านตัวแปรส่วนบุคคล.....	80
ตาราง 10 ความถี่และร้อยละของวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ตามสาเหตุของความขัดแย้งใน สถานศึกษา.....	82
ตาราง 11 การเปรียบเทียบสาเหตุของความขัดแย้งในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง.....	83

	หน้า
ตาราง 12 การทดสอบความแตกต่างของสาเหตุของความขัดแย้งในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามอายุของ กลุ่มตัวอย่างเป็นรายคู่.....	84
ตาราง 13 การเปรียบเทียบสาเหตุของความขัดแย้งในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง.....	84
ตาราง 14 การเปรียบเทียบสาเหตุของความขัดแย้งในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งของ กลุ่มตัวอย่าง.....	85
ตาราง 15 การเปรียบเทียบสาเหตุของความขัดแย้งในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษาของ กลุ่มตัวอย่าง.....	86
ตาราง 16 การทดสอบความแตกต่างของสาเหตุของความขัดแย้งในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา รายคู่.....	87
ตาราง 17 การเปรียบเทียบวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามอายุ ของกลุ่มตัวอย่าง.....	88
ตาราง 18 การเปรียบเทียบวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามประสบการณ์ใน ตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง.....	89
ตาราง 19 การเปรียบเทียบวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ของกลุ่มตัวอย่าง.....	90
ตาราง 20 การเปรียบเทียบวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามขนาดของ สถานศึกษาที่ปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง.....	91

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
ภาพ 2 แบบของพฤติกรรมที่แสดงออกเมื่อมีความขัดแย้งตามแนวคิดของโรมัส.....	42
ภาพ 3 แสดงรูปแบบการแก้ไขความขัดแย้งของราฮิม.....	44

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี